

Slovenský Slovak *Ranger*

Spravodaj Asociácie strážcov chránených území Slovenska
1/2003

Vážení kolegovia a kolegyně!

Rok sa zišiel s rokom, od posledného - XIV. stretnutia členov ASCHUS, strážcov profesionálnych i dobrovoľných uplynul už nejaký ten týždeň a Vám sa dostáva do ruky ďalšie číslo spravodaja Slovenský Ranger. Nenájdete v ňom bulvárne články ani šokujúce fakty bežného života. A tak, hoci každodenná realita nám prináša rôzne prekvapenia, chceme vám predovšetkým pripomenúť závery a uznesenia poslednej "valnej hromady", môžeme si spomenúť na vlnajšie akcie, ale v neposlednej miere aj prezentovať našu činnosť navonok. I keď nie priamo na verejnosti, ale takpovediac vo vlastných radoch, u kolegov a nadriadených. Je snahou Asociácie pokračovať vo vývoji pohľadu na toto pracovné zatriedenie zo "strážca" na "STRÁŽCA".

Určite nemalou mierou k tomu prispieje aj zvýšenie počtu terénnych pracovníkov v chránených územiach na Slovensku, vyplývajúce z harmonogramu opatrení, ktoré vláda SR schválila na svojom zasadnutí uznesením č. 1210 zo 6. novembra 2002. Iste, kvantita nie je určujúca. Ostáva už len veriť, že novoprijatí strážcovia budú aj kvalitní. Dovoľm si malú parafrázu - "strážca, to znie hrdo". Vďaka uniforme už ani nepôsobí na verejnosti anonymne.

Ďalšie, uniforma. Pôrodné bolesti jej zrodu boli pridlhé a po dvoch sezónach používania môžeme skonštatovať, že pri jej tvorbe sa málo prihliadalo na návrhy terénnych pracovníkov a zvlášť na rozdiely prírodných podmienok v jednotlivých územiach. A tak by sa nemali minúť účinkom pripomienky mnohých pracovísk odovzdané v závere minulého roku.

Pochváliť sa môžeme pretrvávajúcou cezhraničnou spoluprácou s tradičnými partnermi z Maďarska a Českej republiky. Ich skúsenosti a pracovné postupy by sa dali pri dobrej vôli aplikovať aj na slovenské pomery a tak sme radi, že aj v minulom roku prijali pozvanie Asociácie a zúčastnili sa našich stretnutí. No jedným dychom treba doplniť, že účasť zástupcov Asociácie na exkurzii do chránených území v Maďarsku nebola adekvátna ponuke zo zahraničia, ani snahe organizátorov o špičkový program. Podobne sa možno vyjadriť aj o reciprocite zastúpenia ASCHUS na každoročnej Valnej hromade partnerskej českej Asociácie.

Pretrváva názor, že "za všetko môže výbor" a teda volení zástupcovia strážcov majú byť reprezentanti v dobrom i zlom, vždy a všade. Aktivita ďalších členov sa pohybuje na úrovni bodu mrazu.

Platí to aj o Spravodaji Ranger, jeho náplni a príspevkoch. O to viac poteší, ak sa niekto v dobrom zmysle slova "rozbehne". Všimnite si, koľko článkov je v tomto čísle od J.Švajdu...

A ešte pár kritických slov - bez ohľadu na neutešený početný stav strážcov v minulom období je zarážajúce, že v aktivite zreteľne pokrývajú zástupcovia CHKO v západnej časti Slovenska, čo možno dokladovať aj malou účasťou na stretnutiach ... Žiaľ, nezaostávajú za nimi ani strážcovia niektorých NP.

Čo dodať? Začíname rok 2003. A tak skôr, ako sa vrhnete do plnenia všetkého, čo nám vyplýva z tohtoročného plánu hlavných úloh, nezabudnite si skontrolovať vašu **platbu členského príspevku**, zapísať si do diára **novú adresu ASCHUS**, prispieť podľa priložených formulárov **1 % zo svojej dane** na účet Asociácie (oslovte aj príbuzných a známych), a v neposlednom rade si naplánujte **účasť na tohtoročnom jarnom stretnutí**. Toto všetko vám pripomenú nasledovné stránky Spravodaja Ranger.

Začíname rok s trojkou na konci. Do tretice všetko dobré nám všetkým

Ado Mezei

(za dodanie fotografií Rozsu Sándora, ktorými je ilustrovaná časť príspevkov tohto čísla v digitálnej podobe, ďakujeme Jurajovi Popovicovi)

ZÁVERY XIV.STRETNUTIA ASCHÚS

XIV. stretnutie Asociácie strážcov chránených území Slovenska sa konalo v dňoch 16. až 18. októbra 2002 v informačnom stredisku NP Poloniny v Novej Sedlici. Na tomto stretnutí prebehlo už druhé pokračovanie školenia zameraného na zvýšenie odbornosti strážcov chránených území podľa schváleného metodického materiálu "Certifikát strážcu chráneného územia". Okrem toho bolo toto stretnutie pre členov asociácie dôležité aj z dôvodu konania volieb prezidenta a výkonných orgánov asociácie. Hodnotili sa výsledky činnosti a schvaľoval sa nový akčný plán.

Uznesenie zo XIV. stretnutia ASCHÚS:

A. Valné zhromaždenie ASCHÚS schvaľuje:

1. výročnú správu o činnosti asociácie za obdobie rokov 1999 - 2002
2. finančnú správu asociácie za obdobie 1.1.2002 - 15.10.2002
3. plán aktivít asociácie na rok 2003
4. prijatie 6 nových členov asociácie
5. výbor asociácie v zložení: Zdeno Pochop - prezident, Vladivoj Vančura - viceprezident, Katarína Škorváňková - hospodár, Jaroslav Babic - člen výboru, Dan Hart'anský - člen výboru
6. štatutárov asociácie v zložení: Zdeno Pochop, Vladivoj Vančura
7. dozornú radu asociácie v zložení: Juraj Popovics - predseda, Adalbert Mezei - člen, Juraj Švajda - člen
8. zvýšenie členského na 200,- Sk
9. účasť 2 členov asociácie na akcii k Medzinárodnému roku hôr 2002 vo francúzskom Chambéry (Katarína Škorváňková, Juraj Švajda, náhradník - Juraj Bobula)
10. uchádzať sa v zmysle zákona č. 561/2001 Z.z. o 1% dane
11. prijatie nových členov :
 - Ing. Pavel Mathé, člen stráže prírody v CHKO Poľana (garant Babic)
 - Jozef Bučko, člen stráže prírody v CHKO Poľana (garant Babic)
 - Peter Bačkor, člen stráže prírody v NAPANTe (garant Hart'anský)
 - Erika Denešová, členka SP v NP Mur. planina (garant Pochop)
 - Peter Bryndza, člen SP v NP Muránska planina (garant Pochop)
 - Ing. Jana Smreková, pracovníčka TANAPu

B. Valné zhromaždenie ASCHÚS ukladá:

1. zabezpečiť plnenie úloh vyplývajúcich z plánu aktivít na rok 2003 podľa termínu a zodpovednosti
 - Z: výbor, členovia T: priebežne
2. na základe zozbieraných podnetov zaslať pripomienky k rovnošatám pracovníkov ŠOP SR na COPK ŠOP SR v Banskej Bystrici
 - Z: Dan Hart'anský T: 25.10.2002
3. zaslať D. Hart'anskému pripomienky k vzorovej pracovnej náplni strážcov + morálny kódex strážcu
 - Z: výbor, členovia T: 30.11.2002

D. Valné zhromaždenie ASCHÚS vyslovuje pod'akovanie pracovníkom Správy NP Poloniny a dobrovoľným strážcom - organizátorom XIV. stretnutia za kvalitnú organizáciu a starostlivosť o účastníkov.

Návrhová komisia pracovala v zložení:
Ing. Juraj Švajda, Dan Hart'anský, Ján Poláček

Nová Sedlica, 17.10.2002

Plán aktivít ASCHÚS na rok 2003

1. zorganizovať dve stretnutia členov ASCHÚS
 - XV. stretnutie – CHKO Cerová vrchovina, alt. NP Pieniny *Z: výbor T: apríl*
 - XVI. stretnutie – CHKO Štiavnické vrchy, alt. CHKO Poľana *Z: výbor T: október*
2. prehodnotiť Dohodu s ŠOP SR a na spoločnom stretnutí prerokovať *Z: výbor T: január*
3. vydať dve čísla Spravodaja Slovenský Ranger *Z: RR T: marec, september*
4. aktualizovať WWW stránku *Z: Ing. Potaš T: priebežne*
5. pripraviť tlačovú besedu o práci slovenských strážcov CHÚ *Z: výbor T: máj, jún*
6. pripraviť informačný panel o práci a cieľoch ASCHÚS
 - a prezentovať ho na podujatiach:
 - Dni Sv. Huberta - Biacovce *Z: Ing. Škorváňková T: deň akcie*
 - Dni Sv. Huberta - Antol *Z: Balaška T: deň akcie*
 - Envirofilm – Banská Bystrica *Z: Ing. Mezei T: deň konania*
7. pripraviť projekt na zorganizovanie stretnutia strážcov CHÚ Karpát *Z: Pochop, Babicová T: koniec 2002*
8. účasť na Valnej hromade v Českej republike *Z: výbor T: deň konania*
9. účasť delegáta na IV. svetovom kongrese rangerov v Austrálii *Z: výbor T: marec*

VÝROČNÁ SPRÁVA Asociácie strážcov chránených území Slovenska

“Predkladám výročnú správu o činnosti za funkčné obdobie 1999 až 2002:

V roku 1999 na jeseň v Spišskej Novej Vsi sme začali písať novú históriu Asociácie zásadným rozhodnutím. Založili sme občianske združenie a stali sa právnym subjektom. Skončili sme účinkovanie odbornej sekcie – ZNPCHÚS. Urobili sme tiež všetky základné kroky k tomu, aby naše OZ bolo 28.3.2000 zaregistrované na MV SR. Máme štatút OZ, volené výkonné a revízne orgány, zvolili sme si prezidenta.

Plnili sme si základné ciele deklarované v čl. 3 štatútu – spájať terénnych pracovníkov, umožniť im stretávanie, výmenu skúseností, podieľať sa na ich vzdelávaní a tým prispievať k odbornému rastu. Výchovou a osvetou vplývať na zlepšovanie ekologického povedomia verejnosti.

Práve sme účastníkmi šiesteho stretnutia v tomto volebnom období. Každé stretnutie sa uskutočnilo v inom chránenom území alebo na inom mieste, každé stretnutie bolo v niečom výnimočné.

Spoločnou činnosťou výboru a členov sa uskutočnili aktivity, vznikli materiály alebo dokumenty:

- Správa o stave strážnej služby v NP a CHKO na Slovensku, r. 2000
- Katalóg možností výmenných pobytov v NP a CHKO na Slovensku
- nový katalógu pracovných činností, kde bol vytvorený predpoklad, že zamestnanie strážcu CHÚ sa stane kariérom zamestnaním
- vytvoreným mediálnym tlakom sme sa zasadili o to, že aj stráž prírody sa stala verejným činiteľom
- príprava, pripomienkovanie nového zákona o ochrane prírody najmä v státiach, ktoré sa týkali činnosti stráže prírody
- vo februári 2001 bola podpísaná dohoda so ŠOP SR
- podieľali sme sa na príprave služobného denníka pre terénnych pracovníkov ŠOP SR
- pripomienkovanie tvorby uniforiem terénnych pracovníkov ŠOP SR

Činnosť výboru

Výbor pracoval v zložení: Ing. Vladivoj Vančura, Zdeno Pochop, Ing. Juraj Bobula, Jaroslav Babic, Ing. Katarína Škorvánkova

Prezidentom bol zvolený Ing. Vladivoj Vančura

Zasadanie výboru bolo v súlade so štatútom a potrebami pri riadení činnosti Asociácie alebo vyplývajúcich s dohôd o spolupráci.

Výbor zasadal v r.1999 - 3x, r.2001 - 3x, r.2002 - 4x

Z každej výborovej schôdze bol vypracovaný zápis, a tie boli zverejňované v spravodaji Slovenský Ranger. Výbor najčastejšie rokoval o:

- prípravách stretnutia strážcov a členov asociácie
- plnení plánu aktivít na príslušný rok
- o témach, ktoré treba prejednať v rámci dohody s ŠOP SR
- náplni časopisu Slovenský Ranger
- získavaní finančných prostriedkov, príjmu členských príspevkov
- náplni a oživení WWW stránky
- príprave už vyššie spomínaných materiálov

Výbor rokoval v r. 2001 s poslancami NR SR vo výbore pre ŽP o problémoch postavenia stráže prírody a o ich ohodnotení, pracovných podmienkach, technickom vybavení.

Pred schvaľovaním nového zákona o ochrane prírody oslovil všetkých kompetentných (politické strany, predsedu NR SR, predsedu vlády, ako aj pána prezidenta SR) a vysvetľoval potrebu rozsiahlej novelizácie v státiach o stráží prírody.

poradie stretnutia	miesto konania	počet účastníkov	udalosť
VIII.	Spišská Nová Ves	25	založenie OZ ASCHÚS
IX.	TANAP, Račková dolina	19	podpísanie Dohody o spolupráci národných asociácií strážcov chránených území Českej a Slovenskej republiky prítomný bol viceprezident IRF Mike Marshall
X.	CHKO Poľana, Horský hotel Poľana	49	Jubilejné medzinárodné stretnutie za prítomnosti hostí z ČR, RO, A, H, GB, PL asociácia sa otvorila prijímaniu členov z radov dobrovoľníkov
XI.	TANAP, Monkova dolina	31	začínalo sa tlačovou besedou v T. Lomnici po druhýkrát sa konalo stretnutie na území dvoch štátov (Poľsko a SR)
XII.	CHKO Veľká Fatra, Smrekovica	35	výborná terénna exkurzia Maďari nás požiadali o garantovanie ich vstupu do IRF
XIII.	NP Slovenský raj, Čingov	37	prebehlo vzdelávanie strážcov podľa certifikátu nezabudnuteľná exkurzia do Medvedej jaskyne účastníkmi boli aj formujúci sa jaskynní strážcovia

*pokračovanie
na str. 7*

ZVÝŠENIE POČTU STRÁŽCOV OCHRANY PRÍRODY

Vláda SR schválila na svojom zasadnutí uznesením č. 1210 zo 6. novembra 2002 harmonogram opatrení, týkajúcich sa uvoľnenia finančných prostriedkov na zvýšenie počtu strážcov ochrany prírody.

Uvedený krok má za cieľ zamedziť nežiadúcim javom v oblasti ochrany prírody a krajiny poškodzovaním a ohrozovaním chránených území – najmä nelegálnymi výrubmi stromov, pytliactvom na chránené druhy živočíchov, nelegálnym zberom chránených druhov rastlín a zberom lesných plodín, vykrádaním hniezd dravých vtákov a porušovaním podmienok ochrany nelegálnou výstavbou a živelnou turistikou. Plánovaným posilnením kontrolnej a strážnej činnosti v chránených častiach prírody by sa malo podať aj skvalitniť prevenciu poškodzovania chránených území. Plánované navýšenie počtu strážcov na Slovensku zo súčasných 31 osôb na 170 sa bude realizovať prostredníctvom profesionálnych strážcov, ktorí sú zamestnancami jednotlivých správ národných parkov a chránených krajinných oblastí - organizačných jednotiek Štátnej ochrany prírody SR. V roku 2003 by sa mal zvýšiť počet strážcov o 40, v roku 2004 o 41, v roku 2005 o 35 a v roku 2006 o 23. Predpokladané finančné náklady k cieľovému roku 2006 predstavujú 31 936 890 Sk.

Na základe analýzy rozsahu územnej pôsobnosti jednotlivých organizačných jednotiek ŠOP SR podľa jednotlivých stupňov ochrany, súčasného stavu v obsadení funkcií strážcov ako aj na základe potenciálnej ohrozenosti chránených častí prírody je v uvedenom uznesení vypracovaný plánovaný nárast zamestnancov ŠOP SR a požadované finančné prostriedky na zabezpečenie strážnej služby v chránených územiach na roky 2003-2006 pre jednotlivé organizačné jednotky. V roku 2002 malo z 23 výkonných organizačných jednotiek vytvorenú funkciu strážcu len 16 a viac ako 1 strážcom disponovalo len 8 organizačných jednotiek.

Posilnenie výkonu strážnej služby bude mať okrem pozitívneho dopadu na životné prostredie aj pozitívny dopad na obyvateľov, hospodárenie a podnikateľské sféry ako aj zamestnanosť.

Juraj Švajda
Správa TANAPu Tatranská Štrba

Príkazným listom riaditeľa ŠOP RNDr. Kassu č.3/2003 k rozdeleniu nových pracovných miest v rámci organizačných jednotiek Štátnej ochrany prírody SR v roku 2003 boli uvedené opatrenia rozpracované pre organizačnú štruktúru ŠOP.

(-r-)

Z príkazného listu vyberáme:

“...Na základe :

- uznesenia vlády SR č. 702 z 18.7.2001 k analýze požiadaviek na zabezpečenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ
- uznesenia vlády SR č. 1210 zo 6.11.2002 k harmonogramu opatrení týkajúcich sa uvoľnenia finančných prostriedkov na zvýšenie počtu strážcov ochrany prírody

• rozhodnutia ministra životného prostredia SR o navýšení počtu odborných zamestnancov ŠOP SR v roku 2003

bol počet zamestnancov Štátnej ochrany prírody SR navýšený o 86 zamestnancov, z toho 40 zamestnancov vo funkcii strážca a 46 odborných zamestnancov.

Po analýze personálneho obsadenia jednotlivých organizačných zložiek a pri rešpektovaní počtov nových zamestnancov vyplývajúcich z uvedených uznesení navyšujem počty zamestnancov jednotlivých organizačných útvarov ŠOP SR pre rok 2003 nasledovne:

(*vid' tab.na d'alšej strane*)

Pre obsadzovanie funkcií strážcov je podmienkou dosiahnutie úplného stredoškolského vzdelania (maturita) a predpokladaná platová 8. trieda. (Oznámenie o nových miestach strážcov bolo zaslané listom č. ŠOP SR 1239/2002 zo dňa 18.12.2002).

Pre prijímanie nových zamestnancov na uvedené miesta stanovujem nasledovný postup:

1. Zamestnanci budú vyberaní výberovým konaním organizovaným riaditeľom príslušnej organizačnej jednotky.
2. Funkcie odborných zamestnancov uvedené v poslednom stĺpci tabuľky sú záväzné a prijímaní zamestnanci musia spĺňať stanovené kvalifikačné požiadavky.
3. Miesta budú obsadené najneskôr do 30.4.2003. V prípade neobsadenia do stanoveného termínu môže riaditeľ ŠOP SR rozhodnúť o presunutí miesta na iné pracovisko.
4. Návrh na prijatie zamestnanca musí obsahovať všetky podklady v zmysle platného pracovného poriadku časť II. odst. 1 písm. d).

RNDr. Martin Kassa, riaditeľ

Organizačná jednotka	Počet prac. miest k 31.12.2002	Navýšenie prac. miest strážcov (uzn.vlády)	Rozdelenie prac. miest odborných zamestnancov	Funkcia/platová trieda
ŠOP SR ústredie B.B.	12	0	1	ekonóm PAM/
Zúčtovacie stredisko Košice	2	0	0	
Zúčtovacie stredisko Nitra	2	0	1	ekonóm účtovník/
COPK B.B.	24	0	6	2 x dokumentátor NATURA/12 1 x monitoring/11 1 x informatik /11 1 x projekt manager (NATURA twining)/11 1 x environm. výchova/11
COPK prac.Bratislava	5	0	2	2 x environm. projekty/12
RSOPaK Prešov	14	0	2	1 x regionálny informatik/11 1 x anorganik/11
RSOPaK Bratislava	7	0	1	1 x krajinár/11
TANAP	20	8	0	
PIENAP	6	2	2	1x poľnohospodár/11 1 x env.výchova/11
NAPANT	19	5	1	1 x env.výchova/11
NP Malá Fatra	14	3	3	2 x pracovník Školy OP/11 1 x anorganik/11
NP Muránska planina	9	1	2	1 x regionálny informatik/11 1 x anorganik/11
NP Slovenský raj	14	6	0	
NP Poloniny	8	1	2	1 x krajinár/11 1 x anorganik/11
NP Slovenský kras	9	3	1	1 x env.výchova/11
NP Veľká Fatra	8	3	2	1 x krajinár/11 1 x env.výchova/11
CHKO Dunajské luhy	8	1	1	1 x krajinár/11
CHKO Latorica	5	0	2	1 x krajinár/11 1 x env.výchova/11
CHKO Cerová vrchovina	7	1	2	1 x anorganik/11 1 x env.výchova/11
CHKO Poľana	10	0	1	1 x krajinár/11
CHKO Štiavnické vrchy	9	1	1	1 x anorganik/11
CHKO Malé Karpaty	12	1	1	1 x lesník/11
CHKO Biele Karpaty	9	1	1	1 x krajinár/11
CHKO Ponitrie	15	1	1	1 x regionálny informatik/11
CHKO Záhorie	8	0	2	1x regionálny informatik/11 1 x anorganik/11
CHKO Kysuce	7	1	2	1 x region. informatik/11 1 x krajinár/11
CHKO Horná Orava	6	1	2	1 x anorganik/11 1 x environm.výchova/11
CHKO Strážovské vrchy	8	0	1	1 x anorganik/11
CHKO Východné Karpaty	5	0	1	1 x anorganik/11
CHKO Vihorlat	5	0	1	1 x krajinár/11
Spolu		40	46	

PROGRAM ZÁCHRANY KAMZÍKA

STRÁŽNA SLUŽBA V PROJEKTE NA ZÁCHRANU TATRANSKÉHO KAMZÍKA V ROKU 2002

Stráženie a monitoring kamzičích biotopov strážcami je, v intenciách schváleného Programu záchrany kamzika vrchovského tatranského na roky 2001-2005, opatrením praktickej starostlivosti o druh a jeho biotop, ktorému sa prikladá najväčšia pozornosť čo dokazuje aj množstvo finančných prostriedkov vyčlenených tento rok na strážnu službu v rámci projektu (viac ako 2 mil. Sk).

Činnosť strážcov a význam ich „pobytu“ v teréne je dvojaký. Strážna služba má za cieľ eliminovať skupinu negatívnych antropických vplyvov, ktoré pôsobia na kamzika. Vyrušovaním kamzíkov nedisciplinovanými návštevníkmi dochádza k vzniku silných stresových situácií, k zmene stanovišť kamzíkov, ich denného biorytmu a v zimnom období k zaháňaniu na lavínózne svahy a zľadovatelé lokality. S tým je častokrát spojené porušovanie návštevného poriadku národného parku najmä v letnej turistickej sezóne v podmienkach nadmernej návštevnosti vysokohorského prostredia – takmer 4 mil. návštevníkov ročne!!! (pohyb mimo TZCH, športové aktivity na nevyhradených miestach, zber lesných plodnín, pytlíctvo, a pod.). Treba dodať, že dobrovoľní strážcovia sú „prvou pomocou“ pre náš najstarší národný park, ktorý doteraz (ne)funguje s jediným profesionálnym strážcom na výmere 74 tisíc ha vlastného územia národného parku. O význame strážnej služby svedčia finančné prostriedky zinkasované strážcami – členmi stráže prírody alebo lesnej stráže formou pokutových blokov ako aj zistené konkrétne príklady nelegálnej činnosti na území národného parku, ktoré zdanlivo nesúvisia s kamzíkom (nález pasce na svišťa, odchyt motýľov v NPR atď.). Z najčastejších priestupkov na úseku ochrany prírody možno uviesť najmä porušenie zákazov stanovania, pohyb mimo vyznačených trás, cykloturistika na nevyhradených miestach, bivakovanie a voľné vedenie psov. Strážcovia okrem iného tiež zabezpečovali vynášanie soli a starostlivosť o zriadené soliská.

Druhou podstatnou zložkou činnosti strážcov je aj zber údajov vo forme vyplnených terénnych lístkov, evidenčných kárt jedincov s deformáciami a denníkov strážcov priamo v teréne, t.j. monitorovacia činnosť zameraná na zisťovanie početnosti kamzičej populácie v Tatrách, sexuálneho zloženia a jej prírastkov v jednotlivých rokoch. Výsledkom je vypracovanie pasportov čried, aktualizácia jadrových biotopov výskytu kamzíkov a sledovanie prípadných migrácií. Vďaka činnosti strážcov sa databáza údajov rozrástla o takmer 1000 nových terénnych lístkov s pozorovaním kamzika, ale tiež sa nám podarilo získať dôležité informácie o výskyte a teda aj potenciálnom vplyve prirodzených predátorov, skupinovej a masovej turistike. Na základe spresnenej lokalizácie uvedených rušivých faktorov je možné prijať opatrenia na ich elimináciu, či zmiernenie. V rámci

monitoringu strážcovia zabezpečovali zber vzoriek (vzorky potravy, tkanív, trusu) potrebných pre realizáciu plánovaných výskumov (kontaminácia biotopov, genetické testy, hodnotenie zdravotného stavu).

Územie TANAPu bolo z hľadiska organizačného zabezpečenia strážnej služby ako aj zberu údajov rozdelené do 3 monitorovacích oblastí: Západ, Stred a Východ, podobne ako v roku 2001. Za jednotlivé oblasti zodpovedali ich koordinátori, ktorý výsledky odovzdávali na spracovanie do Monitorovacieho centra projektu v Tatranskej Štrbe. V roku 2002 sa nám podarilo zamestnať celkovo 90 dobrovoľných strážcov (14 formou zmluvy o dielo, 76 dohodou o pracovnej činnosti) a dokompletizovať ich základné materiálo-technické vybavenie z predchádzajúceho roku (oblečenie, stany, spacáky, ďalekohľady, mobilné telefóny, ...). Na druhej strane sa tento rok neúmerne skomlikovala celá procedúra uzatvárania zmluvných vzťahov a následne aj vyplácania miezd, čo sťažilo činnosť nielen strážcom ale najmä koordinátorom jednotlivých oblastí.

Činnosť sezónnych strážcov v roku 2002 v rámci projektu na záchranu tatranského kamzika na území Tatranského národného parku potvrdila opodstatnosť a význam stráženia a monitoringu kamzičej populácie. Práve vďaka nenahraditeľnej činnosti strážcov sa nám podarilo aspoň čiastočne kompenzovať absentujúcu strážnu službu v národnom parku, postihovať porušenia právnych predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny a získať významné poznatky a informácie o stave a živote kamzíkov v Tatrách. Naše závery a skúsenosti zo strážnej služby sú podobné ako tie z roku 2001. Žiaľ doteraz ostali nevypočítané – ak chceme zabezpečiť efektívnejší praktický výkon ochrany prírody v území aj vo väzbe na záchranu ohrozených endemických živočíšnych druhov – treba strážnu službu jednoznačne posilniť, profesionalizovať a vykonávať ju celoročne. Okolité štáty v strednej a východnej Európe, ktoré často pokladáme za menej vyspelé, nám už dávnejšie aj v tom ukazujú jasný smer!

Juraj Švajda, Správa TANAP

Program záchrany kamzíka vrchovského tatranského, na ktorom sa podieľajú predovšetkým strážcovia (či už profesionálni, alebo dobrovoľní) TANAP-u a NAPANT-u, má za sebou ďalšiu sezónu. Čo priniesla?

TANAP

VÝSLEDKY CELOROČNÉHO MONITORINGU V ROKU 2002

Jednou z dôležitých úloh dobrovoľných strážcov Projektu na záchranu tatranského kamzíka je okrem stráženia aj monitorovanie početnosti, vekovej a sexuálnej skladby kamzíčej populácie, ktorá žije na území národného parku. Údaje zaznamenané v denníkoch strážcov, terénnych lístkoch a kartách evidovaných jedincov v zmysle jednotne spracovaného manuálu monitoringu, sú priebežne spracovávané v databázovej aplikácii s prepojením na geografický informačný systém centrálne v Monitorovacom centre projektu v Tatranskej Štrbe. Hlavným výstupom je vypracovanie pasportov jednotlivých čried v zmysle schváleného Programu záchrany kamzíka vrchovského tatranského na roky 2001–2005.

Význam celoročného monitoringu spočíva vo väčšej presnosti získaných údajov, zatiaľ čo pravidelné jedno až dvojdné sčítania dvakrát ročne majú viac kontrolný charakter. Letné sčítanie sa uskutočnilo v dňoch 27.–28.6.2002, pričom bolo zistených celkovo 275 jedincov (na území TANAPu 191, na území TPN 84 kamzíkov) z toho 57 mláďat a 30 prechodných jedincov.

Jesenné sčítanie sa napriek viacerým náhradným termínom z dôvodu nepriaznivého počasia doteraz neuskutočnilo. Práve vďaka celoročnému monitoringu môžeme konštatovať, že celkový stav kamzíkov k 31.10.2002 je na území TANAPu nasledovný:

- oblasť Západné Tatry 71 jedincov,
- oblasť Vysoké Tatry 156 jedincov,
- oblasť Belianske Tatry 106 jedincov,

čo predstavuje spolu 333 jedincov, z toho 86 tohtoročných mláďat. Z celkového počtu kamzíkov sa na hranici zdržiava spolu 52 tzv. prechodných jedincov, z toho je 11 tohtoročných mláďat.

Podrobnejšia sexuálna štruktúra kamzíčej populácie je nasledovná:

- samce 59 jedincov,
- samice 131 jedincov,
- tohtoročné mláďatá 86 jedincov,
- vlnajšie mláďatá 50 jedincov,
- neidentifikované 7 jedincov.

Z uvedených výsledkov vyplýva, že trend poklesu početnosti kamzíčej populácie bol v posledných dvoch rokoch zastavený a je nádej na stabilizáciu populácie tohto ohrozeného živočíšneho druhu na území Tatier. Ďalšie prognózy bude možné vysloviť až po zimnej sezóne 2002/2003 v súvislosti s prežitím jedného z najkritickejších ročných období v živote kamzíka s prihliadnutím napr. aj na nezvyčajne neskoré rodenie kamzičat v tomto roku.

podľa údajov S-TANAPu spracoval J.Švajda

NAPANT

STRÁŽENIE KAMZÍKOV NAPANT - SEVER V SEZÓNE 2002

Odpracované služby spolu: 215
Odpracované hodiny spolu: viac ako 2000

V tomto roku sa po v NAPANTE po prvý raz začalo organizovať stráženie kamzíkov po vzore TANAPu. Ako nová vec si začala získavať priaznivcov medzi pracovníkmi, ako aj verejnosťou. Boli zorganizované prednášky v okresných mestách (RK a LM) a v Lipt.Hrádku. Do prednášok boli zapojení aj niektorí dobrovoľníci, ktorí s aktívne zúčastňujú projektu záchrany kamzíka.

V spolupráci s kolegami z B.Bystrice boli zaktualizované mapy výskytu kamzíkov v NAPANTE. Dobrovoľníci zapojení do projektu boli pravidelne kontaktovaní a doškoľovaní.

Z terénu boli získané veľmi cenné informácie o migrácii kamzíkov, spájaní a rozpájaní čried, ako ja negatívnych vplyvov. Jedno z najväčších negatív je vodenie psov návštevníkmi do areálu kamzíka a to aj vtedy, ak sú v zmysle návštevného poriadku na vodítku. Kamzíky reagujú aj na štekot a tiež by sa mal vylúčiť pobyt psov z dôvodu zavlečenia parazitov v truse a moči. Viackrát bolo pozorované, ako kamzíky po utíšení turistického ruchu vychádzajú na chodníky a olizujú skaly, najmä v turisticky frekventovaných lokalitách (moč ľudí, povylievané džúsy a minerálky).

Počas 215 strážnych služieb bol pozorovaný 82 krát orol skalný, z toho bolo pozorovaných 9 náletov orla na kamzičatá a svište (3 úspešné úlovky svišťa).

V tomto roku sa po prvýkrát v Nízkyh Tatráh uskutočnila imobilizácia kamzíka v spolupráci s VŠ veterinárneho lekárstva Košice a S-TANAP. Vzhľadom na podozrenie výskytu prašiny (prvé vizuálne

pozorovanie 17.4.) sa intenzívne vyhľadávali podozrivé jedince - s negatívnym výsledkom. K imobilizácii došlo po viacerých pokusoch až 23.8. v lokalite Krúpova hoľa. Imobilizovaná 8 ročná kamzica mala zjavne v tomto roku mladé, o ktoré prišla. Boli odobraté vzorky na zdravotné vyšetrenia - krvný zoškrab, odber krvi, vzorky trusu a srsti, dostala injekciu na odčervenie a bola označená ušnou značkou č.92.

Do konca júna bolo pozorovaných 18 mláďat kamzíkov, k čomu v auguste pribudlo 1 oneskorene narodené mláďa. Od polovice augusta však bolo pozorovaných už len 13 mláďat.

Zaujímavým poznatkom je, že počas horúcich letných nocí sa kamzíky chodia chladiť do vysokohorských plies, o čom svedčia čerstvé stopy ráno na dne plytkých pliesok.

Ďalej sa zistilo, že viac ako 10% kamzíkov v Nízkych Tatrách má anomálie rožkov (nerovnaké, poškodené, či chýbajúce).

Stráženie z dôvodu malého počtu strážcov bolo organizované len počas dňa zväčša medzi 09 a 16 hod, a hlavne počas voľných dní, takže veľká časť dňa nie je pokrytá informáciami. I tak sa stráženie ukázalo ako opodstatnené, keď vzhľadom na vysokú návštevnosť územia strážcovia dbajú okrem zoológických pozorovaní aj na dodržiavanie návštevného poriadku. V ťažiskovom letnom období, keď sú kamzíčatá ešte zraniteľné predátormi je dôležité, aby kamzíky neboli vyrušované a nepreprádzali svoje úkryty predátorom.

Strážcovia si plnili úlohy zodpovedne, podľa svojich časových možností v rôznom objeme. Poďakovanie im patrí aj za to, že chodili do vysokohorského prostredia s vlastným vybavením a používali na komunikáciu vlastné telefóny. Pri organizovaní takejto strážnej služby v budúcnosti by sa malo viac dbať aj na materiálo-technické zabezpečenie strážcov a tým aj na ich bezpečnosť.

*Milan Ballo, S-NAPANT, prac.L.Hrádok
(redakčne krátené)*

- PROGRAM KAMZÍK - ČINNOSŤ STRÁŽE PRÍRODY – NAPANT JUH

Do Programu záchrany tatranského kamzíka bolo zapojených takmer 50 dobrovoľných strážcov prírody, ale hlavne, tí čo mali cez turistickú sezónu terénne služby v oblasti Chabenec a Ďumbier. Jedná sa centrálnu časť NAPANT-u, kde má svoj biotop spomínaný živočíšny druh. Služby boli hlavne zamerané na dodržiavanie zákona o OPAK, resp. Návštevného poriadku Národného parku Nízke Tatry. Celkovo bolo od 1.6. do 27.10., t.j. 22 víkendov, naplánovaných do oblasti Chabenca a Ďumbiera 44 terénnych služieb po dvojiciach (niekedy aj trojice, či viac). Odslúžených bolo spolu...

na Ďumbieri - 18 služieb
na Chabenci - 12 služieb
spolu - 30 služieb

Niektoré služby boli odvolané z dôvodu zlého počasia, alebo sa hliadka nedostavila na službu z iných dôvodov. Ak to prepočítame na hodiny, odslúžilo sa v „Projekte kamzík“ spolu na hrebeni Národného parku Nízke Tatry v lokalitách Chabenec a Ďumbier 240 hodín (x prísl.počet osôb).

V záujme objektivity je potrebné doplniť nasledovné poznámky:

1. Ku dňu písania tohto príspevku nie všetci dobrovoľníci odovzdali terénne hlásenky
2. Dobrovoľníci nie sú oficiálne zapojení do Projektu, pri hodnotení som vychádzal z hlásení „bežnej“ terénnej služby, do ktorých boli vpísované pozorovania kamzíkov. Členovia stráže prírody a ďalší dobrovoľníci neboli extra školení, čo majú vykonávať v terénne vzhľadom ku kamzíkom (napr. sledovanie pobytových znakov predátorov, negatívnych faktorov ...).
3. Na výkon tu uvedených terénnych služieb neboli použité finančné prostriedky z Projektu kamzík.
4. Osobne som bol zapojený do Projektu v roku 2002 čiastočne ako člen Stráže prírody, časť roka ako profesionálny pracovník (strážca) pre NAPANT (prac.pomer na dobu určitú). V rámci tejto činnosti som odslúžil za 11 mesiacov v oblasti Chabenec – Ďumbier 41 dní / 328 hodín.

*text a foto: Peter Bačkor,
S-NAPANT, B.Bystrica*

pokračovanie zo str.3

Dohoda o spolupráci so ŠOP SR

Obe strany boli na začiatku spokojné s týmto krokom. Dohoda vymedzila niektoré okruhy spoločného záujmu a formy konkrétnej spolupráce. Plnenie dohody bolo raz kontrolované. Informácie o predmetných činnostiach sú podávané len čiastočne.

Dovolím si podotknúť, že účasť mnohých, na týchto stretnutiach, je výsledkom pozitívneho prístupu k činnosti Asociácie zo strany ŠOP SR. Prosím informujte svoje okolie o činnosti našej Asociácie, no najmä vy, ktorí ste profesionáli, svojich spolupracovníkov, vedúcich a vyvracajte názory, že sme partia, ktorá si vymyslela tieto stretnutia na to, aby sme sa zabávali a popíjali pivo.

Medzinárodná spolupráca

Najživšia spolupráca prebiehala s národnou asociáciou Českej republiky (Asociace strážce přírody chráněných území České republiky). Výmena delegácií na stretnutiach strážcov oboch národných asociácií sa stala pravidlom. Každý rok raz sa uskutočnilo spoločné zasadnutie výborov (Prášili – Šumava, Čížov – Podyjí, Chřibská – České Švýcarsko)

Musíme kriticky priznať, že spolupráca na tomto poli vychádza s lepším skóre pre Čechov, lebo v našej asociácii je cítiť nedostatok potrebných financií. Našli sme ale spôsob, ako sa vyrovnáť aj s týmto problémom.

Dovolím si skonštatovať, že s rozvíjaním tejto spolupráce aj v budúcnosti nebude problém a obe zaviazané strany majú na tomto prioritný záujem.

Dobrá spolupráca sa môže rozvíjať s maďarskými strážcami, čo bolo cítiť pri exkurzii v ich chránených územiach. Odborná exkurzia do NP Aggtelek a Hortobágy sa vydarila, no pre našu Asociáciu bola pridrahá.

Účasť 14 členov bola nedôstojná a situáciu zachraňovali českí kolegovia. Táto akcia bola súčasťou akčného plánu a bola pripravovaná niekoľko mesiacov na oboch stranách.

Mali sme delegáta na III. svetovom kongrese rangerov v JAR. Naše farby hájila tentoraz rangerka Ing. Katarína Škorváňková. Dobrou diplomaciou a informovanosťou predstaviteľov IRF sme získali finančnú podporu k účasti.

Spoluprácu s IRF zabezpečoval výbor cez prezidenta Asociácie Ing. Vladivoja Vančuru, ktorý je aj koordinátorom pre Európu.

Edičná činnosť

Okrem spomínaných materiálov "Katalóg možností odborných stáží v NP a CHKO", "Správa o stave strážnej služby v NP a CHKO v r. 2000" vyšli 3 čísla Slovenského Rangeru v novej grafickej úprave. Redakčná rada v zložení Ing. Adalbert Mezei, František Divok, Ing. Dušan Bevilaqua mala ťažkú úlohu.

Koncepcia bola RR spracovaná a schválená výborom Asociácie. Najväčší problém bol nedostatok príspevkov. Sami členovia len sporadicky prispievali do obsahu jednotlivých čísel. Nepomohli a asi nepomôžu výzvy na adresu členov, aby podporili svoj časopis. V tomto ohľade je treba iný prístup RR, výboru aj členov.

Členská disciplína

Dovoľte, aby som sa dotkol ešte jednej oblasti a tou je členská disciplína a plnenie si povinností a práv člena. Iste, sme občianske združenie, dobrovoľnosť je základným princípom. Prijatím členstva sa očakáva, že sa každý člen podporí minimálnym členským príspevkom. Vo vetách, ktoré boli pribalené k pozvánke na toto stretnutie ste si mohli prečítať dlhý zoznam tých, ktorí si neplnia základnú členskú povinnosť. Výbor bol v tomto ohľade tolerantný. V pokladni nám tak chýba 3200 Sk.

Záverom mi dovoľte, aby som sa z tohto miesta poďakoval za aktivitu všetkým aktívnym členom (máme aj neaktívnych členov), všetkým vám, ktorí sa držíte kódexu rangera, ktorí budujete dobrý a poctivý obraz strážcu chráneného územia, chrániaceho prírodné bohatstvo našej krajiny a trpezlivo vysvetľujúceho, čo je na prírode také fascinujúce. V mnohých územiach o vás verejnosť už vie.

Dovoľte tiež poďakovať sa za prácu výboru, ktorí štartovali naše OZ, asociáciu, ako právny subjekt Jeho práca má svoje plody – dobré meno a rastúcu členskú základňu.

Výročnú správu predniesol Zdeno Pochop na stretnutí v Novej Sedlici, Poloninách

NA DOLNEJ ZEMI

**Maďarsko 20. - 23. jún 2002,
alebo ako nás maďari "nezjedli".**

20. 6. 2002

Náš odbornú exkurziu sme začali v Spišskej Novej Vsi a to nalodením sa na palubu nášho eroplánu - cestu okolo Slovenska so zberom toho najcennejšieho čo naša "ŠOPA" (ŠOP SR) má: strážcov. Prehliadkou našich prírodných krás, aj keď z eroplánu, sme sa chystali na Uhry (aj s priateľmi Čechmi, aby sme na to neboli sami). Po ukončení zberu sme prekročili našu hranicu a vydali sa do neznáma, za poznávaním národných parkov a strážnej služby Maďarska.

V Miškolci sme sa stretli s Rizsom (Rozsa Sándor, vedúci strážnej služby) z NP Aggtelek, ktorý nás dopravil do srdca NP Bukové hory, do výskumného strediska Rejtek (úkryt, skrýša), kde sa nás ujal Ferenc Becsei, vedúci strážnej služby. Ako predkrm sme dostali prezentáciu od pracovníkov NP Hortobágy a po nej na večeru kvalitný maďarský guláš.

21. 6. 2002

Ráno budiček, skromné raňajky a poďho konečne na vytúženú rovinu (NP Hortobágy). Naša prvá zastávka bola v raji vodného vtáctva na Veľkých rybníčkoch (majetok správy NP). Na svoje si prišiel každý vtáčkar, ale aj ostatní. Veľké rybníky a ich okolie sú na jeseň dôležitou zastávkou tiahnúcich vtákov a to hlavne žeriavov popolavých - cca 30 000 až 40 000 ks.

Dôkladne vyhladnutí sme sa zastavili v čárde Sága na výdatný obed a občerstvenie.

Druhá zastávka bola na lokalite Pusta anjelov, ktorá predstavuje typické stepné spoločenstvo. Večer presun spať na Rejteck.

22. 6. 2002

Hurá na Bukové planiny, lokalita Pénzpataki (potočné peniaze). Tu sa riaditeľstvo NP stará o tradičné plemená koní: Hucule a Lipicani.

Prechádzali sme aj "Talianskou bránou", je to presekávaný skalný prechod, ktorý vysekali talianski zajatci. Na znak vďaky boli po ukončení práce na prechode prepustení na slobodu.

Pri prechode Bukovými horami sme sa ocitli aj v pralese.

Po náročnom výstupe sme dosiahli aj druhý najvyšší bod územia Tarkő (949 m. n. m.)

Večer nám naši hostitelia pripravili menšie prekvapenie. Večerali sme v slovenskej dedine uprostred Bukových hôr, Répašskej hute, ktorú obývajú potomkovia slovenských sklárov.

Po večeroch prišiel rad na voľné debaty o práci strážcov v Maďarsku a u nás a samozrejme na ochutnávanie kvalitných egerských vín a slovenského piva.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

23. 6. 2002

Je tu čas odchodu. Ten nám naši priatelia sprijemili návštevou "Údolia krásnej ženy", ktorá stráži vchod do raja vinárov "vínnych pivničiek".

A čo na záver? Vďaka všetkým, ktorí sa do neznáma s nami odvážili a Vy, ktorí ste neprišli, môžete len trpklo ľutovať.

Popovics Juraj
správa NP Slovenský kras

Pozn.red.: Na stretnutí strážcov v Novej Sedlici sa prítomní mohli oboznámiť so zážitkami účastníkov osobne. Vďaka projektoru, zapožičanému zo ŠOP SR sa obrázky premietali z notebooku (zapožičala S-TANAP) na stenu.

„INTERPRETÁCIA PRÍRODNÉHO DEDIČSTVA HÔR“
s podtitulom „Sprievodcovstvo, environmentálna výchova a interpretácia v horách“ – Zakopané, 7.- 10. november

Medzinárodný seminár organizovali pri príležitosti Medzinárodného roku hôr 2002 International Friends of Nature (Medzinárodní priatelia prírody) a PTTK (Poľská spoločnosť turistov a priateľov krajiny) v spolupráci s European Network for Heritage Interpretation (Európskou sieťou pre interpretáciu dedičstva) a Pieninským národným parkom. Predmetom seminára bola výmena informácií, skúseností a nápadov v oblastiach:

- hory ako miesto pre výchovu
- identifikácia hlavného odkazu horského sprievodcovstva
- úloha horského sprievodcovstva v environmentálnej výchove
- technický versus kultúrny prístup v horskom sprievodcovstve
- spolupráca resp. konflikty medzi organizátormi výletov a chránenými územiami
- environmentálny tlak horských chát
- samoobslužné trasy v horskej zóne
- ekologický obsah horských knižných sprievodcov

Večer v prvý deň konania seminára prebehla registrácia účastníkov a príhovory organizátorov, po ktorých nasledovala tradičná „potlach“ večera s konzumáciou miestnych produktov z krajín jednotlivých účastníkov. V piatok pokračovalo plenárne zasadnutie a diskusia s prezentáciou príspevkov účastníkov. Najzaujímavejšími poznatkami seminára bolo zdôraznenie rozdielu medzi interpretáciou a envirovýchovou (kladie sa dôraz na zážitky, nie na učenie), skúsenosti s ideou národného parku v alpských krajinách ako aj poznatky s budovaním náučných trás vo švajčiarskom Davose. Aktuálnym bol aj príspevok o motivácii ľudí k aktivitám v horách, problematika horských chát a systém tréningu horských sprievodcov v Poľsku a riešenie zmeny chaotického masového turizmu na ekoturizmus v rumunskom národnom parku Piatra Craiului. Súčasťou seminára bola aj návšteva poľského Pieninského Parku Narodowego, ktorý bol prvým medzinárodne chráneným prírodným parkom v Európe ustanoveným v roku 1932. Na záver podujatia sa uskutočnilo plenárne zasadnutie, na ktorom bola prijatá záverečná deklarácia, ktorú možno zhrnúť do nasledovných bodov:

1. zraniteľnosť a ohrozenosť biotopov v horských regiónoch
2. horský turizmus a trvalá udržateľnosť
3. horské sprievodcovstvo, interpretácia a environmentálna výchova v horských regiónoch – potreba manažmentu návštevnosti, informácií a environmentálnej výchovy v ubytovacích zariadeniach a horských chatách
4. spolupráca s lokálnymi ľuďmi, inštitúciami a autoritami
5. nevyhnutná podpora verejnosti

Seminár nám priniesol množstvo nových informácií, poznatkov, skúseností a inšpirácií vo vzťahu hory a ich využívanie – ochrana prírody a krajiny – výchova, interpretácia; zdokonalenie jazykových znalostí a odborných vedomostí; nadviazanie medzinárodných kontaktov a možnosti budúcej spolupráce, ktoré by sme radi aplikovali aj v domácich podmienkach.

Podakovanie patrí Dánskej agentúre pre podporu environmentálnych projektov vo východnej Európe (DANCEE), ktorá zabezpečila hradenie všetkých finančných nákladov pre 5 účastníkov zo Správy TANAPu.

J.Švajda

NAŠI KOLEGOVIA VO FRANCÚZSKU

Na základe prijatých uznesení zo XIV. stretnutia členov ASCHÚS, ktorými bola schválená účasť dvoch členov asociácie na akcii k Medzinárodnému roku hôr 2002 vo francúzskom Chambery, nás reprezentovali Katarína Škorváňková (NP Slovenský raj) a Juraj Švajda (TANAP).

Na priloženej fotografii je príprava informačného posteru spoločného s českými kolegami.

Okrem dôležitej prezentácie našej národnej asociácie na medzinárodnom fóre, sa získané skúsenosti snáď uplatnia aj v každodennej šedej realite života.

(čítajte reportáž na ďalšej strane)

NÁVŠTEVA TALIANSKÝCH KOLEGOV Z NÁRODNÉHO PARKU GRAN PARADISO

V dňoch 19. až 22. novembra 2002 nás navštívilo 5 talianskych kolegov (2 veterinári a 3 strážcovia) z národného parku Gran Paradiso. Cieľom ich pobytu bola výmena praktických skúseností z monitoringu kamzíka počas ruje ako aj vyškolenie našich pracovníkov pri imobilizácii kamzíka pomocou narkotizačnej pušky a telemetrickom monitoringu. Počas 4 pracovných dní navštívili na území Tatranského národného parku oblasť Západných Tatier (Žiarsku, Račkovu, Roháčsku dolinu) a oblasť Belianskych Tatier.

M o ž n o konštatovať, že tento prvý pracovný pobyt bol úspešným odštartovaním našej vzájomnej spolupráce v oblasti monitoringu k a m z í k a v nasledujúcich rokoch. Monitoring populácie tatranského kamzíka

pomocou telemetrickej techniky je jednou z dôležitých úloh v schválenom „Programu záchrany kamzíka vrchovského tatranského na roky 2001-2005“ v oblasti monitoringu a dokumentácie v roku 2002. Mimoriadne inšpirujúcim pre nás bola najmä ich zjavná profesionalita, ktorá bola viditeľná nielen z ich jednotných uniforiem (doslovne od hlavy až po päty) ale aj ich prístupu k práci a najmä poznatok, že národný park Gran Paradiso pri porovnateľnej výmere s Tatranským národným parkom má 80 zamestnancov, z toho 60 strážcov!

J.Švajda

KONGRES - MEDZINÁRODNÝ ROK HÔR

Správa z účasti na kongrese k medzinárodnému roku hôr - Francúzsko , Chambéry 13 - 16.11.2002

V dňoch 13. - 16.11.2002 sa v rámci Medzinárodného roku hôr konal vo Francúzsku v Chambéry medzinárodný kongres na tému "Chránené územia v európskych horách - miesto pre život, rekreáciu a výmenu". Za ASCHUS sa kongresu zúčastnili Ing. Juraj Švajda zo S-TANAP a Ing. Katarína Škorvánkova zo S-NP Slovenský raj. Cestovný grant na účasť na túto konferenciu bol hradený z prostriedkov programu PHARE - Access vo výške 1.500 euro. Kongresu sa zúčastnilo asi 100 ľudí z rôznych chránených území zo 17 štátov Európy.

(pozn.: Celý pobyt aj cestu sme si hradili sami, a uvedené finančné prostriedky nám boli refundované cez SAIA - Bratislava až (!!!) v januári 2003)

Kongres pozostával z krásnej výstavy o rôznych NP združených v rámci Alpskej konvencie, dvoch dní prednášok v anglickom alebo francúzskom jazyku, vystavených posterov a rôznych propagačných materiálov a, konečne, z jedného celého dňa exkurzie.

Počasie bolo vcelku fajn, pomerne teplo pod vplyvom mediteranskej klímy (v Chambéry rastú palmy), až na deň terénnej exkurzie, kedy celý deň vytrvalo pršalo (pozn.: Murphyho zákony na 100 % platia).

Počas dvoch dní sedenia na zaujímavých prednáškach rozdelených do blokov - Prezentácia európskych chránených území, Menežment výskumu, Miesto pre rekreáciu, Miesto pre výmenu, Spolupráca a solidarita medzi európskymi horami od utópie k realite - prišiel konečne vytúžený deň exkurzie a to s výberom do Národného parku Valoise a Prírodného parku Chartreuse. Aby sme videli obidva (pre zlé počasie sme toho až tak veľa nevideli) s Jurajom Švajdom sme sa rozhodli, že on pôjde do NP Valoise a ja do Prírodného parku Chartreuse (pozn.: Prezentácia fotiek a donesených propagačných materiálov bude na najbližšom stretnutí strážcov). Hostitelia nám ukázali vzhľadom na dážď a hmlu to čo mohli, hlavne info-strediská a úpätie krásnych alpských veľhôr v NP Valoise a krasové pohorie v Prírodnom parku Chartreuse.

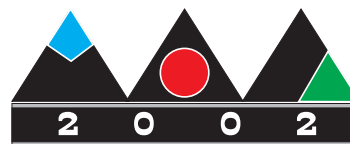
Všetky prednášky boli vydané v zborníku (pre ASCHUS sme ho tiež dostali) a závery boli sformulované do deklarácie, v ktorej sa podčiarkuje význam horských regiónov pre ich hodnotnú prírodu a kultúrne dedičstvo, biodiverzitu, zdroje vody a spoločných krokov ich ďalšej ochrany. Významným bodom deklarácie je podpora vzniku Karpatskej a Kaukazskej konvencie a tiež spoločných projektov a vzájomnej kooperácie

medzi horskými regiónmi Európy. Jednou z dôležitých úloh pre najbližšie 3 roky bude vytvoriť medzinárodný výbor Európskej horskej spolupráce, ktorého členovia budú zastupovať 3 medzinárodné horské konvencie - Alpská, Karpatská a Kaukazská - pozostávajúce chránených území v rámci Álp, Karpát a Kaukazu a politických autorít. (Z toho vyplýva, že aj ASCHUS má šancu zapojiť sa v rámci Karpát do tejto konvencie).

A celkom na záver: ASCHUS reprezentovala strážcov v rámci Slovenska vystaveným posterom, propagačnými materiálmi, ktoré išli na dračku a rôznymi skupinovými aj osobnými diskusiami. Ďakujeme všetkým našim kolegom strážcom aj nestrážcom, ktorí nás podporili.

text: Ing. Katarína Škorvánkova
foto: Ing. Juraj Švajda

International Year of
MOUNTAINS
We are all
mountain people

- NEWS - NEWS - NEWS - NEWS - NEWS -

*** BLAHOŽELÁME

- **Alimu Holmokovi** - zo S-NP Slovenský raj, služobne najstaršiemu strážcovi v rámci ochrany prírody, ktorý dňa 14.2.2003 oslávil krásne životné jubileum - 50. rokov - srdečne všetci blahoželáme a prajeme mnoho šťastia, zdravia a úspechov.

(pozn.: My mladší sa z dôvodu stresov, pracovného zaťaženia, stave spoločnosti a pod. pravdepodobne takéhoto veku ani nedožijeme, takže aj úprimne závidíme).

*** ZMENA ADRESY

- **ASCHUS, Školská 8,
052 01 Spišská Nová Ves**

Tel.: 0905 954913 mobil
(kontakt na Ing. Škorvánkovej)
Adresa bola zmenená od 1.2.03 a to z dôvodu zrušenia všetkých zmlúv o bezodplatnom prenájme priestorov a adries, ktoré boli uzavreté medzi ŠOP SR a všetkými MVO, medzi ktoré patrí aj naša ASCHUS, pretože sa jedná sa o porušenie zákona o správe majetku štátu. (! **pozor, na formulári k 1% je nutné uvádzať ešte pôvodnú adresu tak, ako bola zaregistrovaná**)

*** **ZASADNUTIE** výboru ASCHÚS sa konalo dňa 29.1.2003 v Brezne a následne sa uskutočnilo jednanie zástupcov ASCHÚS s vedením ŠOP SR dňa 17.2.2003. Podrobnejšie o zasadnutí výboru, ako aj o výsledkoch jednania s p.riaditeľom čítajte na str.16.

*** **SPRAVODAJ RANGER** bude dostupný aj v elektronickej podobe vo formáte pdf. O umiestnení na webe Asociácie (alebo inde) budeme informovať najneskôr na jarnom stretnutí.

*** **NAJBLIŽŠIE** celoslovenské stretnutie členov Asociácie sa bude konať podľa uznesenia zo XIV.stretnutia a upresnenia na Výbore ASCHÚS vo februári t.r. na území CHKO Cerová vrchovina.

Bližšie podmienky, termín a lokalita budú upresnené obvyklým spôsobom.

*** ZMENA ČLENSKÉHO

... presnejšie povedané, jeho výšky. Na valnom zhromaždení počas stretnutia strážcov v NP Poloniny 16.-18.10.2002, bolo členmi odsúhlasené zvýšenie členského príspevku od r. 2003 z pôvodných 100,- Sk na sumu **200,- Sk/rok**. Prosím, členský príspevok za r. 2003 v tejto výške uhradte do konca r. 2003 hospodárke ASCHUS - Ing. Škorvánkovej *poštovou poukážkou, osobne, alebo bankovým prevodom na adresu:*

Ing. Škorvánkovej,
ASCHUS, Školská 8,
052 01 Spišská Nová Ves alebo
Ing. Škorvánkovej,
S-NP Slovenský raj, Letná 53,
052 01 Spišská Nová Ves.

Bankové spojenie:

OTP banka Slovensko, Letná 48,
052 01 Spišská Nová Ves,
názov účtu: Asociácia strážcov
chránených území Slovenska,
číslo účtu: 4502358
kód banky: 5200.

NEUHRADENÉ ČLENSKÉ PRÍSPEVKY Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROKOV!

*** Metod Macek - S-NP Veľká Fatra - neuhradené členské za r. 2002 (100,- Sk)

*** Jozef Izakovič - dobrovoľník, S-NP Veľká Fatra - neuhradené členské za r. 2002 (100,- Sk)

*** Jaroslav Mäsiar - S-NP Malá Fatra - neuhradené členské za r. 2001 (100,- Sk) a r. 2002 (100,- Sk)

*** Miloš Majda - S-NP Malá Fatra - neuhradené členské za r. 2001 (100,- Sk) a r. 2002 (100,- Sk)

*** Anton Porubský - dobrovoľník, S-CHKO Poľana - neuhradené členské za r. 2002 (100,- Sk)

*** Miroslav Kubiš - dobrovoľník, S-CHKO Poľana - neuhradené členské za r. 2002 (100,- Sk)

*** Vladimír Macejka - S-NP Poloniny - neuhradené členské za r. 2002 (100,- Sk)

*** Peter Vrlík - S-NAPANT - neuhradené členské za r.2002 (100,- Sk)

*** Michal Babnič - S-CHKO Horná Orava - neuhradené členské za r. 2002 (100,- Sk)

Z VÝBORU

Riadne zasadnutie výboru ASCHÚS sa konalo dňa 29.1.2003 v Brezne, za účasti Z.Pochopa, D.Harťanského, Ing.K.Škorvánkovej a J.Babica.

- jednotliví členovia výboru si rozdelili nasledovné kompetencie - Pochop: administratíva, fundraising, Harťanský - envirovýchova, vzdelávanie, Škorvánkova - hospodárenie
- J.Babic sa vzdal funkcie člena výboru, namiesto neho bol navrhnutý J.Ksiazek
- ďalšie stretnutie členov ASCHÚS sa bude konať v CHKO Cerová vrchovina, organizačne ho zabezpečí novoprijatý strážca tejto CHKO
- výbor oznamuje zmenu adresy ASCHÚS, Školská 8, Sp.N.Ves a zmenu emailovej adresy aschus@zoznam.sk; telefonický kontakt je platný na mobil K.Škorvánkovej
- pre zlepšenie propagácie o činnosti Asociácie a práce strážcov ako takých, pripravuje D.Harťanský informačný leták
- k účasti na celosvetovom kongrese rangerov v ďalekej Austrálii je predbežne prihlásený Z.Pochop, definitívnu realizáciu cesty dajú až sponzori

- na základe sťažnosti, ktorú na výbor ASCHÚS adresovali pracovníci NP Slovenský raj, sa bude v najbližšej dobe riešiť zatriedenie strážcov na tomto pracovisku

Jednanie zástupcov ASCHUS s vedením ŠOP SR sa uskutočnilo v Banskej Bystrici dňa 17.2.2003.

Na stretnutí s riaditeľom ŠOP SR RNDr.Kassom sa zúčastnili Z.Pochop a D.Harťanský. Predmetom stretnutia bola problematika ďalšej spolupráce oboch organizácií v kontexte doterajšej činnosti ASCHÚS a plnenia vzájomnej Dohody. Zúčastnené strany sa navzájom informovali o nasledovných bodoch:
- strážnu službu v rámci ŠOP SR zabezpečuje Ing.Faško
- činnosť ASCHÚS za rok 2002
- zmena adresy ASCHÚS
- prehodnotenie dohody uzavretej medzi ŠOP SR a ASCHÚS (v súčasnosti nie je potrebné meniť znenie Dohody)
- rezervy v informovanosti (tieto by sa mohli zlepšiť v súvislosti s

nárastom počtu strážcov v jedn. chránených územiach)

- ŠOP SR bude naďalej garantovať vzdelávanie strážcov (vysielanie strážcov na stretnutia, kde časť programu, 1 deň, bude rezervovaná povinnému školeniu, sa zabezpečí vyslaním pracovníka na služobnú cestu a cestovných náhrad v zmysle platných právnych predpisov)

- problematika práce v dňoch pracovného voľna a pracovného pokoja (So-Ne), hľadajú sa právne cesty, vrátane rokovania s odborovou organizáciou tak, aby nebolo narušené plnenie úloh, a zároveň aby nedochádzalo k rozporu so Zákonníkom práce

- spolupráca ŠOP SR so Strážou prírody (ŠOP SR má záujem koordinovať túto činnosť, zatiaľ však nedošlo k uzavretiu dohôd medzi ŠOP SR a štátnou správou ako zriaďovateľom (územne príslušné KÚ)
- pripravuje sa nová smernica o spolupráci štátnych orgánov a organizácií (i v súvislosti s predchádzajúcim bodom)

(-r-)

Asociácia strážcov chránených území Slovenska uvíta všetky sponzorské príspevky na svoju činnosť.

Adresa ASCHÚS: Školská 8, 052 01 Spišská Nová Ves

tel: mobil (kontakt na Ing. Škorvánkovej) - 0905954913

IČO: 31961240, bankové spojenie: OTP banka Slovensko č.úctu: 4502358/5200

**Slovenský RANGER
Spravodaj Asociácie strážcov
chránených území Slovenska**

Vydáva ASCHÚS ako interný materiál pre členov asociácie, orgány a organizácie ochrany prírody a spolupracujúcu verejnosť, zdarma
Vychádza 2x do roka.

Zodpovedný redaktor: Adalbert Mezei

Príspevky a pripomienky zasielajte na adresu:
Adalbert Mezei, Správa NAPANT, Zelená 5, 974 00
Banská Bystrica;
e-mail: mezei@sopsr.sk
tel: +421 48 4130888 fax: +421 48 4130820

resp.:
František Divok, Správa NP Slov.raj, Letná 53, 052 01
Spišská Nová Ves;
e-mail: strazci@sopsr.sk
tel: +421 53 4410276 fax: +421 53 4422026